

DECIZII

DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2018/1134 A COMISIEI

din 5 iulie 2018

privind aplicabilitatea articolului 34 din Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului în cazul contractelor atribuite pentru desfășurarea de activități legate de furnizarea cu amănuntul a energiei electrice și gazelor naturale în Republica Cehă

[notificată cu numărul C(2018) 4194]

(Numai textul în limba cehă este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE),

având în vedere Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE ⁽¹⁾, în special articolul 35 alineatul (3),

având în vedere cererea depusă de Republica Cehă,

după consultarea Comitetului consultativ pentru achiziții publice,

întrucât:

1. FAPTELE

CEREREA

- (1) La 2 noiembrie 2016, Republica Cehă (denumită în continuare „solicitantă”) a prezentat Comisiei o cerere în temeiul articolului 35 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE (denumită în continuare „cererea”).
- (2) Cererea se referă la următoarele activități descrise în aceasta:
  - (a) furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către marii consumatori pe baza „contorizării continue automate” A sau a „contorizării continue manuale” B, care primesc oferte personalizate de la furnizori (denumită în continuare „furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către marii consumatori”);
  - (b) furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către micii consumatori economici și casnici pe baza „contorizării discontinue” C, care primesc oferte standardizate de la furnizori (denumită în continuare „furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către micii consumatori”);
  - (c) furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către marii consumatori pe baza: (i) contorizării continue automate cu citire de la distanță (A) sau lunară (B), având un consum anual de cel puțin 4,2 GWh; sau pe baza (ii) contorizării fără intervale cu citire lunară, având un consum anual cuprins între 0,63 și 4,2 GWh, care, în general, primesc oferte personalizate de la furnizori (denumită în continuare „furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către marii consumatori”);
  - (d) furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către micii consumatori economici și casnici pe baza contorizării fără intervale cu citire diferită de cea lunară, al căror consum anual nu depășește 0,63 Gwh și care, în general, primesc oferte standardizate de la furnizori (denumită în continuare „furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către micii consumatori”).
- (3) Cererea a fost însoțită de o adresă din partea Autorității Naționale pentru Concurență („ANC”) din Republica Cehă din 30 septembrie 2016 și de o adresă suplimentară din partea aceleiași autorități din 14 iunie 2017 (denumit în continuare „avizul ANC”).

⁽¹⁾ JO L 94, 28.3.2014, p. 243.

- (4) În cadrul adresei din 30 septembrie 2016, pe care ANC a transmis-o ca răspuns la solicitarea Ministerului Industriei și Comerțului din Republica Cehă de emitere a unui aviz cu privire la cererea de derogare, în ceea ce privește vânzările cu amănuntul de energie electrică și gaze naturale în Republica Cehă, de la aplicarea Directivei 2014/25/UE, ANC a precizat că „nu a avut la dispoziție suficient timp pentru a efectua o anchetă sectorială în domeniile respective, ceea ce i-ar fi permis să cartografeze situația pe acele piețe pentru a răspunde” solicitării din partea ministerului. În final, ANC și-a exprimat următorul punct de vedere în adresa respectivă: „se poate considera că o derogare pe piețele de furnizare a gazelor naturale și energiei electrice către consumatorii finali în Republica Cehă în temeiul articolului 34 nu ar trebui să aibă un impact negativ asupra concurenței economice pe piețele respective. Această concluzie a oficiului ⁽¹⁾ se sprijină pe documentația furnizată de Ministerul Industriei și Comerțului. În acest sens, oficiul își rezervă dreptul de a-și reevalua avizul în cazul în care apar modificări de natură structurală sau fundamentală pe piețele respective sau în cazul în care datele care stau la baza informațiilor puse la dispoziția Oficiului sunt rectificate.”
- (5) Adresa suplimentară a ANC din 14 iunie 2017 s-a întemeiat pe „alte observații prezentate de Republica Cehă [...] și pe datele furnizate de un operator independent de piață (OTE), precum și de unele întreprinderi care își desfășoară activitatea pe piețele relevante, inclusiv grupul ČEZ (ČEZ) și Pražská plynárenská”. Adresa suplimentară a făcut referire, în special, la o serie de aspecte invocate de Comisie cu privire la piața de furnizare cu amănuntul a energiei electrice către micii consumatori, cum ar fi nivelul ridicat de concentrare a pieței, ratele scăzute de migrare și integrarea verticală a grupului ČEZ. Potrivit concluziilor din adresa suplimentară, nu există nicio dispoziție care să excludă posibilitatea pentru piețele care fac obiectul cererii de a face obiectul derogării de la aplicarea directivei.
- (6) De asemenea, cererea a fost însoțită de un raport de consultanță ⁽²⁾ (denumit în continuare „Raportul CRA”).
- (7) Comisia a transmis solicitantei cereri de informații suplimentare la 31 ianuarie 2017, 24 martie 2017, 27 martie 2017, 21 aprilie 2017, 1 iunie 2017, 28 iunie 2017 și 21 decembrie 2017, la care solicitanta a furnizat răspunsuri la 16 februarie 2017, 28 martie 2017, 31 martie 2017, 3 mai 2017, 10 mai 2017, 9 iunie 2017, 1 august 2017 și 12 aprilie 2018. În plus, la cererea solicitantei, Comisia a participat la întâlniri cu reprezentanții solicitantei la 31 ianuarie 2017, 28 februarie 2017, 29 martie 2017, 30 mai 2017 și 9 iunie 2017. De asemenea, solicitanta a furnizat informații suplimentare la 27 ianuarie 2017.

2. CADRUL JURIDIC

- (8) Directiva 2014/25/UE se aplică atribuirii de contracte pentru desfășurarea de activități legate de furnizarea cu amănuntul a energiei electrice și gazelor naturale, cu excepția cazului în care activitatea face obiectul unei derogări în temeiul articolului 34 din directiva respectivă.
- (9) Directiva 2014/25/UE prevede că acele contracte destinate să permită desfășurarea unei activități din domeniul de aplicare a directivei nu fac obiectul directivei în cazul în care, în statul membru în care este desfășurată, activitatea este expusă direct concurenței pe piețe la care accesul nu este restricționat. Expunerea directă la concurență se evaluează pe baza unor criterii obiective, ținându-se seama de caracteristicile specifice ale sectorului în cauză.

3. EVALUARE

3.1. ACCESUL NERESTRICȚIONAT LA PIAȚĂ

- (10) Accesul la piață este considerat nerestricționat în cazul în care statul membru vizat a implementat și a pus în aplicare legislația Uniunii relevantă privind deschiderea totală sau parțială a unui anumit sector. Actele legislative în cauză sunt enumerate în anexa III la Directiva 2014/25/UE. În cazul sectorului energiei electrice, legislația la care se face trimitere este Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽³⁾. În cazul sectorului gazelor naturale, legislația la care se face trimitere este Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁴⁾.
- (11) Republica Cehă a transpus Directivele 2009/72/CE și 2009/73/CE în legislația națională prin Legea nr. 458/2000 Coll privind condițiile comerciale și administrația publică în sectoarele energetice (denumită în continuare „Legea energiei”) ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Termenul „oficiu” se referă aici la ANC.

⁽²⁾ Raport întocmit de Charles River and Associates din 9 octombrie 2016, intitulat „An Economic Assessment of the Extent of Competition on the Czech Markets for Retail supply of Electricity and Gas” („O evaluare economică a gradului de concurență pe piețele din Republica Cehă în ceea ce privește furnizarea cu amănuntul a energiei electrice și gazelor naturale”).

⁽³⁾ Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE (JO L 211, 14.8.2009, p. 55).

⁽⁴⁾ Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE (JO L 211, 14.8.2009, p. 94).

⁽⁵⁾ Disponibilă la adresele <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-458> și http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=458/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

- (12) La 7 decembrie 2017, Comisia a adresat ministrului Afacerilor Externe din Republica Cehă (cu referire la procedura privind încălcarea legislației Uniunii 2017/2152) o scrisoare de punere în întârziere („LFN”) privind transpunerea incorectă a Directivelor 2009/72/CE și 2009/73/CE în ordinea juridică cehă. Având în vedere că prezumția privind accesul nerestricționat la piață prevăzută la articolul 34 alineatul (3) primul paragraf din Directiva 2014/25/UE nu ar trebui să se aplice în ceea ce privește chestiunile care fac obiectul procedurii privind încălcarea legislației Uniunii, Comisia a invitat solicitanta prin e-mail la 21 decembrie 2017 să își prezinte observațiile în această privință și să explice dacă accesul la piață nu este restricționat de fapt și de drept, în conformitate cu articolul 34 alineatul (3) al doilea paragraf din Directiva 2014/25/UE.
- (13) În răspunsul transmis la 12 aprilie 2018, solicitanta a explicat faptul că accesul la piață nu este restricționat *de facto*, principalele argumente fiind următoarele: costul scăzut al intrării, inexistența altor bariere la intrarea pe piață, numărul mare de licențe acordate pentru tranzacționarea de energie electrică și gaze naturale ⁽¹⁾ și numărul mare de comercianți cu amănuntul care activează în prezent pe piețele de furnizare cu amănuntul a energiei electrice și gazelor naturale ⁽²⁾. În plus, solicitanta a explicat că modul în care dispozițiile legislației Uniunii vizate de LFN erau reflectate în legislația națională nu a dus la restricționarea de drept a accesului la piețele de comercializare cu amănuntul a energiei electrice și gazelor naturale. În acest context, solicitanta a susținut, de asemenea, că aspectele specifice, invocate în cadrul procedurii de încălcare a legislației Uniunii, fie nu se refereau la accesul la piață, fie prezentau doar legături ipotetice cu acesta.
- (14) În legătură cu aspectul privind accesul liber *de facto* la piață, Comisia este de acord cu argumentele prezentate de solicitantă și, în special, cu faptul că există un număr mare de comercianți cu amănuntul activi la nivel național pe piețele de furnizare cu amănuntul a energiei electrice și pe piața de furnizare cu amănuntul a gazelor naturale, ceea ce indică faptul că accesul la piață este, *de facto*, nerestricționat.
- (15) În ceea ce privește posibilitatea ca accesul la piață să fie restricționat *de jure*, Comisia a luat act de explicațiile solicitantei referitoare la modul în care aspectele invocate în LFN au fost abordate în legislația națională. Comisia a analizat aceste explicații în lumina cerințelor Directivei 2014/25/UE, și anume pentru a evalua dacă dispozițiile legislației naționale și aspectele legate de acestea și invocate în cadrul procedurii privind încălcarea legislației Uniunii ar putea duce la restricționarea *de jure* a accesului la piață, în sensul articolului 34 din Directiva 2014/25/UE. În urma examinării argumentelor solicitantei, Comisia este de acord cu argumentul care stă la baza tuturor explicațiilor solicitantei, potrivit cărora aspectele specifice invocate în cadrul procedurii privind încălcarea legislației Uniunii nu privesc în mod direct accesul la piață. De asemenea, Comisia ia în considerare argumentul solicitantei potrivit căruia se impune analizarea sistemului juridic ceh în ansamblu, în special în ceea ce privește obligația de a interpreta dispozițiile relevante din dreptul național într-un mod care respectă cerințele dreptului Uniunii. Prin urmare, deși aspectele identificate în cadrul procedurii privind încălcarea legislației Uniunii există în continuare și fără a aduce atingere procedurii privind încălcarea legislației Uniunii, în sensul prezentei decizii și al procedurii în temeiul Directivei 2014/25/UE, Comisia consideră că accesul la piață nu este restricționat *de jure* pe teritoriul Republicii Cehe.
- (16) Pe baza concluziilor precedente, Comisia consideră că în cazul de față este îndeplinită condiția accesului nerestricționat la piață, menționată la articolul 34 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE.

3.2. EXPUNEREA DIRECTĂ LA CONCURENȚĂ

- (17) Expunerea directă la concurență ar trebui evaluată pe baza mai multor indicatori, niciunul dintre aceștia nefiind decisiv în sine. În ceea ce privește piețele vizate de prezenta decizie, cota principalilor actori pe o anumită piață este un criteriu care ar trebui luat în considerare. Ținând seama de caracteristicile piețelor vizate, ar trebui luate în considerare, de asemenea, alte criterii suplimentare.
- (18) Prezenta decizie nu aduce atingere aplicării normelor în materie de concurență și altor domenii ale dreptului Uniunii. În special, criteriile și metodologia utilizate pentru evaluarea expunerii directe la concurență în temeiul articolului 34 din Directiva 2014/25/UE nu sunt neapărat identice cu cele utilizate pentru efectuarea unei evaluări în temeiul articolului 101 sau al articolului 102 din TFUE sau în temeiul Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului ⁽³⁾. Acest punct a fost confirmat, de asemenea, de Tribunal într-o hotărâre recentă ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ 388 de licențe acordate pentru comercializarea energiei electrice și 229 de licențe pentru comercializarea gazelor naturale (a se vedea răspunsul solicitantei din 12 aprilie 2018 la solicitarea de informații din partea Comisiei – RFI din 21 decembrie 2017, p. 1).

⁽²⁾ 71 de furnizori activi în domeniul furnizării cu amănuntul de energie electrică și 68 de furnizori activi în domeniul furnizării cu amănuntul de gaze naturale (a se vedea răspunsul solicitantei din 12 aprilie 2018 la solicitarea de informații din partea Comisiei – RFI din 21 decembrie 2017, p. 1).

⁽³⁾ Regulamentul (CE) nr. 139/2004 al Consiliului din 20 ianuarie 2004 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi [Regulamentul CE privind concentrările economice] (JO L 24, 29.1.2004, p. 1).

⁽⁴⁾ Hotărârea din 27 aprilie 2016, Österreichische Post AG/Comisia, T-463/14, EU:T:2016:243, punctul 28.

- (19) Ar trebui să se rețină că scopul prezentei decizii este de a stabili dacă activitățile la care se referă cererea sunt expuse unui nivel de concurență (pe piețe la care accesul nu este restricționat în sensul articolului 34 din Directiva 2014/25/UE) care să asigure, chiar și în absența disciplinei impuse de normele detaliate privind achizițiile publice stabilite de Directiva 2014/25/UE, că achizițiile publice necesare pentru desfășurarea activităților respective vor fi efectuate în mod transparent și nediscriminatoriu, pe baza unor criterii care să permită cumpărătorilor să identifice soluția cea mai avantajoasă, în ansamblu, din punct de vedere economic.
- (20) În acest context, este important să se rețină că, pe piețele vizate, nu toți actorii de pe piață sunt supuși normelor privind achizițiile publice. Prin urmare, societățile care nu sunt supuse normelor menționate, atunci când acționează pe piețele respective, ar trebui în mod normal să aibă posibilitatea de a exercita o presiune concurențială asupra actorilor de pe piață care sunt supuși normelor privind achizițiile publice ⁽¹⁾.

PIEȚELE RELEVANTE ALE PRODUSULUI

Furnizarea cu amănuntul a energiei electrice

- (21) Pe baza constatărilor anterioare ale Comisiei ⁽²⁾, furnizarea cu amănuntul a energiei electrice cuprinde vânzarea globală de energie electrică către consumatorii finali, și anume consumatorii casnici și micii consumatori industriali și economici, pe de o parte [cu alte cuvinte consumatorii care nu fac obiectul contorizării continue și care sunt racordați la rețeaua de joasă tensiune ⁽³⁾] și marii consumatori industriali și economici, pe de altă parte [cu alte cuvinte consumatorii care fac obiectul contorizării „la jumătate de oră” și care sunt racordați în mod obișnuit la rețelele de înaltă și medie tensiune ⁽⁴⁾].
- (22) În practica sa decizională, autoritatea cehă ANC ⁽⁵⁾ a avut în vedere, de asemenea, o segmentare a pieței cu amănuntul pe diverse categorii de consumatori finali, însă, în cele din urmă, a lăsat definiția deschisă dezbaterii.
- (23) Solicitantă face distincția între trei categorii de consumatori.
- (a) Marii consumatori economici, reprezentanți de: (i) consumatorii pe baza „contorizării continue automate”, în principal consumatori care fac obiectul contorizării sarcinii și care sunt racordați la rețeaua de înaltă și medie tensiune; și (ii) consumatorii pe baza „contorizării continue manuale” – în principal, consumatorii care sunt racordați la rețeaua de joasă tensiune ⁽⁶⁾. În general, marii consumatori primesc oferte personalizate de la furnizori sau achiziționează energie electrică direct pe bursele de mărfuri. În 2015, aceștia au reprezentat aproximativ [...] ⁽⁷⁾ din consumul total de energie electrică, și anume, în termeni de volum, [...] TWh din [...] TWh ⁽⁸⁾.
- (b) Micii consumatori economici și casnici, identificați pe baza „contorizării discontinue”. Acești consumatori primesc oferte standardizate de la furnizori și au libertate de decizie în ceea ce privește alegerea furnizorului de energie electrică începând cu 2006. În 2015, această categorie a reprezentat aproximativ [...] din consumul total de energie electrică, și anume, în termeni de volum, [...] TWh din [...] TWh ⁽⁸⁾.
- (c) Alți consumatori. Această a treia categorie constă în marii consumatori economici, cum ar fi operatorii din zonele de distribuție la nivel local („LDZ”) ⁽⁹⁾, care sunt, în același timp, producători și comercianți cu amănuntul de energie electrică și parcuri industriale racordate la LDZ-uri. Acești marii consumatori pot achiziționa energie electrică de la alți furnizori decât operatorii LDZ-urilor, prin urmare se încadrează în categoria marilor consumatori, astfel cum este definit mai sus. În 2015, această a treia categorie a reprezentat aproximativ [...] din consumul total de energie electrică, și anume, în termeni de volum, [...] TWh din [...] TWh.
- (24) Având în vedere factorii examinați la considerentele 21-23, pentru a evalua dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 34 din Directiva 2014/25/UE și fără a aduce atingere aplicării altor dispoziții ale legislației Uniunii, piețele relevante ale produselor în sensul prezentei decizii, în ceea ce privește furnizarea cu amănuntul de

⁽¹⁾ Potrivit solicitantei, pe piețele care fac obiectul prezentei cereri, numai ČEZ Prodej și Pražská plynárenská („PP”) sunt entități contractante în sensul articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE și, prin urmare, sunt supuse normelor privind achizițiile publice.

⁽²⁾ Cazul COMP M.3440 – EDP/ENI/GDP, considerentul 56.

⁽³⁾ A se vedea cazul COMP/M.6225 Molaris/Commerz Real/RWE/Amprion, din 23 august 2011; COMP/M.5467 RWE/Essent, din 23 iunie 2009.

⁽⁴⁾ A se vedea cazurile COMP/M.5512 Electrabel/E.ON, din 16 octombrie 2009; COMP/M.5496 Vattenfall/Nuon Energy, din 22 iunie 2009.

⁽⁵⁾ Decizia autorității cehe ANC nr. ÚOHS-S0830/2015/KS-45620/2015/840/JMě din 21 decembrie 2015, BOHEMIA ENERGY entity s.r.o./Europe Easy Energy a.s.; Decizia autorității cehe ANC nr. ÚOHS-S0438/2016/KS-28103/2016/840/LBř din 7 iulie 2016, BOHEMIA ENERGY entity s. r. o./RIGHT POWER, a. s.

⁽⁶⁾ A se vedea raportul CRA, pagina 17, ultimul paragraf

⁽⁷⁾ [...] informații confidențiale

⁽⁸⁾ A se vedea raportul CRA, pagina 18, tabelul 3.

⁽⁹⁾ Solicitantă a explicat că LDZ-urile au fost la început locații de producție pentru un mare consumator industrial, care a transformat în timp locația de producție într-un parc industrial care cuprinde propriile instalații de producție, precum și alte instalații de producție ale marilor consumatori industriali găzduite de consumatorul industrial deținător al locației inițiale de producție.

energie electrică în Republica Cehă, sunt următoarele: (a) furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către marii consumatori [mari consumatori industriali și economici pe baza contorizării continue, inclusiv cei din a treia categorie menționată la considerentul 23 litera (c)]; și (b) furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către micii consumatori (consumatori casnici și mici consumatori economici pe baza contorizării discontinue).

Furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale

- (25) În ceea ce privește furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale, Comisia face distincție între furnizarea de gaze naturale către micii consumatori și furnizarea de gaze naturale către marii consumatori, care la rândul lor se împart în mari consumatori industriali și centrale electrice ⁽¹⁾.
- (26) În decizia sa M. 4238 E.ON/PP ⁽²⁾ privind piața cehă de comercializare cu amănuntul a gazelor naturale, Comisia a lăsat definiția deschisă dezbaterii, dat fiind faptul că tranzacția în cauză nu a generat probleme în materie de concurență în temeiul unei definiții alternative.
- (27) În practica sa decizională ⁽³⁾, autoritatea cehă ANC a avut în vedere, de asemenea, o segmentare a pieței cu amănuntul a gazelor naturale pe diverse categorii de consumatori finali, însă, în cele din urmă, a lăsat definiția deschisă dezbaterii.
- (28) Solicitantă face distincție, de asemenea, între micii și marii consumatori de gaze naturale. Marii consumatori de gaze naturale sunt reprezentați de ⁽⁴⁾ consumatorii economici pe baza: (i) contorizării continue automate cu citire de la distanță (A) sau lunară (B), având un consum anual de cel puțin 4,2 GWh; sau pe baza (ii) contorizării fără intervale cu citire lunară, având un consum anual cuprins între 0,63 și 4,2 GWh. În general, aceștia primesc oferte personalizate de la furnizori. Micii consumatori sunt reprezentați de consumatori economici și casnici pe baza contorizării fără intervale cu citire diferită de cea lunară, al căror consum anual nu depășește 0,63 GWh. În general, aceștia primesc oferte standardizate. Fiecare categorie reprezintă aproximativ jumătate din consumul total de gaze naturale.
- (29) Având în vedere factorii examinați la considerentele 25-28, pentru a evalua dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 34 din Directiva 2014/25/UE și fără a aduce atingere aplicării altor dispoziții ale legislației Uniunii, piețele relevante ale produselor sunt următoarele: (a) furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către marii consumatori; (b) furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către micii consumatori.

PIEȚELE GEOGRAFICE RELEVANTE

Furnizarea cu amănuntul a energiei electrice

- (30) Comisia a constatat anterior ⁽⁵⁾ că furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către marii consumatori avea caracter național, în vreme ce piețe mai restrânse, cu caracter regional puteau fi avute în vedere pentru furnizarea cu amănuntul către micii consumatori a energiei electrice. În Decizia sa M. 4238 E.ON/PP ⁽⁶⁾ privind piața cu amănuntul din Republica Cehă, ancheta de piață a confirmat faptul că piața avea cel puțin caracter național în cazul pieței cu amănuntul a energiei electrice. Cu toate acestea, domeniul exact de aplicare a pieței geografice a fost lăsat deschis. Autoritatea cehă ANC a constatat că furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către micii consumatori se aplică la nivel național ⁽⁷⁾.
- (31) Potrivit solicitantei, în prezent există în jur de 65 de furnizori activi cu peste 100 de puncte de livrare care au o capacitate de aprovizionare a marilor și micilor consumatori economici și casnici la nivel național. Aceasta ar sugera un domeniu de aplicare la nivel național al piețelor de aprovizionare cu amănuntul.
- (32) În Republica Cehă există trei zone de distribuție, în funcție de regimul proprietății societăților de distribuție ⁽⁸⁾. Datorită cotelor mari de piață deținute de cei trei distribuitori regionali în propriile zone de distribuție, Republica Cehă se caracterizează printr-un puternic element regional. Grupul ČEZ, prin intermediul filialei sale ČEZ

⁽¹⁾ M. 4180 Gaz de France/Suez, considerentul 63; M. 3868 – DONG/Elsam/Energi E2, considerentul 193 și următoarele; M. 3440 – EDP/ENI/GDP, considerentul 215 și următoarele; M. 5740 – Gazprom/A2A/JOF, considerentul 17 și următoarele.

⁽²⁾ M.4238 E ON/PP, considerentul 16.

⁽³⁾ Decizia autorității cehă ANC nr. ÚOHS-S0830/2015/KS-45620/2015/840/JMē din 21 decembrie 2015, BOHEMIA ENERGY entity s.r.o./Europe Easy Energy a.s.; Decizia autorității cehă ANC nr. ÚOHS-S0438/2016/KS-28103/2016/840/LBř din 7 iulie 2016, BOHEMIA ENERGY entity s. r. o./RIGHT POWER, a. s.

⁽⁴⁾ Această piață nu include aprovizionarea centralelor electrice alimentate cu gaz, care achiziționează în mod obișnuit gaze naturale direct pe bursele de energie și beneficiază de aprovizionarea cu gaze naturale prin achiziționarea capacităților de conducte de gaz.

⁽⁵⁾ M. 5496 – Vattenfall/Nuon Energy, considerentul 15 și următoarele, M. 7778 – Vattenfall/Engie/GASAG, considerentul 37.

⁽⁶⁾ M. 4238 E ON/PP, considerentele 19 și 20.

⁽⁷⁾ Decizia privind concentrările economice UOHS-S492/2011/KS emisă de autoritatea cehă ANC.

⁽⁸⁾ Grupul ČEZ, fostul operator tradițional ceh de energie electrică, aflat încă în proprietatea statului, deține cinci dintre cele opt rețele de distribuție a energiei electrice, două rețele de distribuție fiind deținute de E.ON, în timp ce societatea de distribuție a energiei electrice în zona capitalei este deținută de Prazska energetika a.s. („PRE”) – o societate aflată în proprietatea EnBW și a orașului Praga și sub controlul EnBW. A se vedea raportul CRA, punctul 2, p. 1.

Distribuce, este cel mai mare distribuitor deținând cinci dintre cele opt rețele de distribuție a energiei electrice, reprezentând aproximativ [...] din volumul total al energiei electrice consumate în Republica Cehă; prin comparație, [...] din consumul de energie electrică provine din zona de distribuție a E.ON și numai [...] provine din zona de distribuție a PRE, în timp ce restul provine de la LDZ-urile locale ⁽¹⁾. În total, aproximativ [...] % din numărul total al punctelor de livrare se află în zona ČEZ Distribuce. Nu toate sunt deservite de către ČEZ Prodej (ramura de furnizare cu amănuntul a grupului ČEZ); cu toate acestea, ČEZ Prodej aprovizionează marea majoritate [...] % a micilor consumatori economici și casnici în propria zonă de distribuție ⁽²⁾.

- (33) La nivel național, societatea ČEZ Prodej deservește [...] milioane de puncte de livrare către consumatori casnici, ceea ce corespunde unei cote de piață de aproximativ [...] % în raport cu punctele de livrare.
- (34) Un alt element care ar atrage atenția asupra unor condiții de concurență neomogene în cele trei zone de distribuție ar fi faptul că PRE percepe un tarif cu aproximativ [...] % mai mare pentru componenta energetică din tariful standard în propria zonă. Solicitantă justifică această diferență de preț prin prezența unei filiale PRE low-cost (la costuri reduse) (Yello Energy) în afara propriei sale zone, dar susține că ČEZ Prodej și E.ON percep prețuri identice pentru componenta energetică din tarif în cele trei zone ⁽³⁾.
- (35) Pentru a evalua dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 34 din Directiva 2014/25/UE și fără a aduce atingere aplicării altor dispoziții ale legislației Uniunii și având în vedere faptul că există un număr mare de comercianți cu amănuntul care operează la nivel național, domeniul geografic al furnizării cu amănuntul a energiei electrice către consumatorii finali din Republica Cehă poate fi considerat ca având caracter național atât în cazul marilor consumatori, cât și în cazul micilor consumatori. Acest lucru nu exclude, totuși, posibilitatea existenței unor puternice elemente regionale.

Furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale

- (36) Comisia a definit anterior piețele pentru furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale, inclusiv a celor destinate micilor consumatori, ca având caracter național ⁽⁴⁾.
- (37) În decizia sa M. 4238 E.ON/PP ⁽⁵⁾ privind piața cehă de comercializare cu amănuntul, Comisia a lăsat definiția deschisă dezbaterii, dat fiind faptul că tranzacția în cauză nu a generat probleme în materie de concurență în temeiul unei definiții alternative.
- (38) Din perspectivă geografică, în practicile sale anterioare ⁽⁶⁾, autoritatea cehă ANC a considerat piețele relevante de produse din sectorul furnizării cu amănuntul de gaze naturale ca având caracter național.
- (39) Potrivit celor mai recente informații, pe piața cehă de comercializare cu amănuntul a gazelor naturale există în prezent un număr mare de furnizori activi ⁽⁷⁾. Potrivit solicitantei, acești furnizori au capacitatea de a aproviziona marii și micii consumatori la nivel național.
- (40) În ceea ce privește energia electrică, distribuția gazelor naturale în Republica Cehă este împărțită în trei zone de distribuție, în funcție de regimul proprietății societăților de distribuție ⁽⁸⁾. În ceea ce privește furnizarea cu amănuntul de gaze naturale către consumatorii casnici, Comisia remarcă un model similar cu cel al energiei electrice în ceea ce privește cotele de piață deținute de distribuitorii de gaze naturale per zonă de distribuție. În 2015, aceste cote de piață au fost de aproximativ [...] % pentru RWE, de [...] % pentru PP și de [...] % pentru E.ON ⁽⁹⁾. Cu toate acestea, cotele de piață deținute de aceste societăți sunt mai diluate la nivel național în ceea ce privește furnizarea de gaze naturale către marii consumatori ⁽¹⁰⁾.
- (41) Componenta energetică a prețului gazelor naturale nu este reglementată și este stabilită de societățile locale de distribuție la nivelul celor trei zone de distribuție. Analiza solicitantei arată că prețurile practicate atât de către PP, cât și de către RWE, în ceea ce privește componenta energetică din prețul total al gazelor naturale sunt aceleași în cele trei zone de distribuție, în timp ce E.ON practică prețuri identice în zonele PP și RWE, și ușor mai scăzute (mai puțin de [...] %) în propria zonă ⁽¹¹⁾. În lumina acestui fapt, solicitanta susține că piața de comercializare cu amănuntul a gazelor naturale are caracter național.

⁽¹⁾ A se vedea raportul CRA, tabelul 1, p. 6.

⁽²⁾ A se vedea raportul CRA, tabelul 8, p. 23.

⁽³⁾ A se vedea raportul CRA, tabelul 9, p. 23-24.

⁽⁴⁾ M/3696 – E.ON/MOL (2005) considerentele 138 și 140.

⁽⁵⁾ M.4238 E.ON/PP, considerentul 16.

⁽⁶⁾ Cazul S830/2015/KS Bohemia Energy entity s.r.o./Europe Easy Energy a.s: S713/2016/KS Bohemia Energy entity s.r.o/X Energie s.r.o.

⁽⁷⁾ Raportul național ERO 2016 indică faptul că, în 2016, 98 de comercianți activi furnizau gaze naturale către consumatori în Republica Cehă. (https://www.ero.cz/documents/10540/488714/NR_ERU_2016/3e05aa8c-0a79-4c3c-9389-6d0c3c313e1e).

⁽⁸⁾ A se vedea raportul CRA, paragraful 2, p. 1.

⁽⁹⁾ A se vedea raportul CRA, pagina 31, tabelul 17.

⁽¹⁰⁾ Aceasta înseamnă [...] % pentru RWE și [...] % atât pentru PP, cât și pentru E.ON (a se vedea raportul CRA, pagina 22, tabelul 7). Cu toate acestea, potrivit unor date mai recente, în 2016, RWE deținea [...] %; PP deținea [...] % și E.ON [...] % din piața pentru marii consumatori (a se vedea răspunsul solicitantei din 12 aprilie 2018 la solicitarea de informații din partea Comisiei din 21 decembrie 2017, p. 16).

⁽¹¹⁾ A se vedea raportul CRA, tabelul 18, p. 33.

- (42) Pentru a evalua dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 34 din Directiva 2014/25/UE și fără a aduce atingere aplicării altor dispoziții ale legislației Uniunii și având în vedere faptul că există un număr mare de comercianți cu amănuntul care operează la nivel național, piața geografică a furnizării cu amănuntul a gazelor naturale către consumatorii finali din Republica Cehă poate fi considerată ca având caracter național atât în cazul marilor consumatori, cât și al micilor consumatori. Acest lucru nu exclude, totuși, posibilitatea existenței unor puternice elemente regionale, ca și în cazul furnizării energiei electrice.

Analiza pieței

- (43) Comisia a adoptat alte decizii ⁽¹⁾ privind aplicabilitatea derogărilor de la normele privind achizițiile publice în ceea ce privește furnizarea cu amănuntul de energie electrică și gaze naturale. În cadrul acestor decizii, Comisia și-a întemeiat evaluarea, printre altele, pe următoarele criterii: numărul participanților la piață în general, cota de piață combinată a celor mai mari actori, rata de migrare a consumatorilor finali, lichiditatea piețelor angro și reglementarea prețurilor.

Furnizarea cu amănuntul a energiei electrice

- (44) În primul rând, pentru ca un furnizor să fie un actor credibil pe termen lung care exercită o presiune concurențială efectivă la nivelul comerțului cu amănuntul în Republica Cehă, trebuie subliniat faptul că este necesar ca acesta să aibă acces la surse de energie competitive, fie prin intermediul propriilor capacități de producție, fie pe baza accesului la piețele angro lichide pentru toate produsele angro necesare în Republica Cehă sau în străinătate prin intermediul importurilor. În caz contrar, comercianții cu amănuntul depind de concurenții lor integrați pe verticală pentru aprovizionarea cu energie electrică, ceea ce înseamnă că aceștia se află sub amenințarea permanentă a unei micșorări a marjei, ceea ce la rândul său limitează în mod semnificativ constrângerile concurențiale pe care le pot exercita asupra furnizorilor integrați pe verticală, cum ar fi ČEZ.
- (45) Pentru a evalua dacă furnizarea cu amănuntul de energie electrică este direct expusă concurenței, este necesar, de asemenea, să se ia în considerare condițiile de concurență pe piața din amonte pentru producția și comercializarea cu ridicata a energiei electrice, precum și poziția operatorilor pe această piață ⁽²⁾.

Numărul de actori de pe piață, cotele de piață ale celor mai mari actori

- (46) În iunie 2017, 65 de furnizori activi aprovizionau peste 100 de puncte de livrare în cele trei zone de distribuție, ale grupului ČEZ, ale E.ON și ale PRE. ČEZ Prodej este cel mai mare furnizor atât în ceea ce privește marii consumatori, cât și micii consumatori, urmat de E.ON și PRE. Alți concurenți dețin cote de piață mult mai mici în ceea ce privește aprovizionarea consumatorilor finali.
- (47) În deciziile anterioare ⁽³⁾, Comisia a considerat că, în ceea ce privește piața cu amănuntul de energie electrică, cota de piață combinată a celor mai mari trei întreprinderi reprezintă unul dintre indicatorii relevanți pentru evaluarea concentrării pieței și evaluarea situației generale a concurenței. Având în vedere că nu toți actorii de pe piață sunt supuși normelor privind achizițiile publice, analiza se concentrează în principal pe poziția pe piață și pe constrângerile concurențiale asupra actorilor individuali de pe piață care sunt supuși normelor privind achizițiile publice, și anume, în esență, ČEZ Prodej și PP. Cu toate acestea, ori de câte ori este relevant pentru a înțelege contextul pieței în care își desfășoară activitatea ČEZ Prodej și PP, alți operatori de piață sunt incluși în analiză (a se vedea și considerentul 20). Alte măsuri de concentrare pot fi, de asemenea, considerate pertinente.

Furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către marii consumatori

- (48) ČEZ Prodej aprovizionează [...] din numărul marilor consumatori, și anume, în termeni de volum, aproximativ [...] TWh din [...] TWh ⁽⁴⁾. Cotele sale de piață pentru marii consumatori au fost destul de stabile în perioada 2012-2015, situându-se la un nivel de [...] % ⁽⁵⁾, însă acestea au scăzut la [...] % în 2016 ⁽⁶⁾. Comisia constată că această scădere s-a produs în cursul aceluiași an în care grupul ČEZ a înregistrat mai multe defecțiuni la un

⁽¹⁾ Decizia 2007/141/CE a Comisiei din 26 februarie 2007 de stabilire a faptului că articolul 30 alineatul (1) din Directiva 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale se aplică furnizării de energie electrică și gaze naturale în Anglia, Scoția și Țara Galilor (JO L 62, 1.3.2007, p. 23) și Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/1674 a Comisiei din 15 septembrie 2016 de derogare, în ceea ce privește vânzarea cu amănuntul de energie electrică și de gaz în Germania, de la aplicarea Directivei 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului (JO L 253, 17.9.2016, p. 6).

⁽²⁾ Piața din amonte privind comercializarea cu ridicata a energiei electrice nu a fost analizată în cadrul deciziilor anterioare în temeiul articolului 34 din Directiva 2014/25/UE, deoarece situația concurențială pe aceste piețe din amonte nu a generat temeri în aval.

⁽³⁾ Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/1674, considerentul 37 și deciziile citate.

⁽⁴⁾ A se vedea raportul CRA, tabelul 3, p. 18 și tabelul 6, p. 21.

⁽⁵⁾ A se vedea cererea, p. 32, tabelul 3.

⁽⁶⁾ În ceea ce privește marii consumatori industriali, în cazul în care sunt luați în considerare inclusiv operatorii LDZ, cota de piață deținută de ČEZ Prodej crește de la [...] % la [...] % (a se vedea răspunsul din 1 august 2017 la solicitarea de informații din partea Comisiei din 28 iunie 2017, tabelul 2, p. 8).

număr de reactoare nucleare afectând aproximativ [...] din capacitatea sa nucleară, ceea ce confirmă faptul că accesul la surse competitive de energie reprezintă un factor cheie de concurență pe piețele cu amănuntul. În plus, nu se poate exclude faptul că respectiva cotă de piață de [...] % deținută de ČEZ Prodej ar fi mai ridicată în una sau mai multe regiuni dacă ar fi calculată pe baza unei piețe geografice pentru marii consumatori la nivel regional, mai degrabă decât național. Cu toate acestea, deși au fost solicitate, cifrele referitoare la cota de piață locală pentru marii consumatori racordați la rețeaua societății ČEZ Prodej nu au fost furnizate.

- (49) În perioada 2014-2016, cotele de piață aferente marilor consumatori au fost destul de stabile și în cazul E.ON, acestea reprezentând aproximativ [...] %, respectiv aproximativ [...] % în cazul PRE.
- (50) La nivel național, cota de piață combinată a celor trei actori principali de pe piață (ČEZ Prodej, E.ON și PRE) în cazul marilor consumatori este în jur de (60 %) ⁽¹⁾ [indicele HHI ⁽²⁾ calculat pentru această piață este de 1 847 ⁽³⁾]. În ceea ce privește ceilalți furnizori pentru marii consumatori, Bohemia Energy, CENTROPOL, RWE, Veolia Komodity, Lumius, EP Energy Trading, Slovenské elektrárne și Amper Market, cu toții se situează sub [...] %.

Furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către micii consumatori

- (51) La nivel național, ČEZ Prodej aprovizionează [...] % din numărul micilor consumatori ⁽⁴⁾ în ceea ce privește volumul livrărilor; cu toate acestea, volume mai mari au fost consumate în zona de distribuție a grupului ČEZ, și anume [...] TWh din [...] TWh au fost consumați de micii consumatori ⁽⁵⁾. Cotele de piață ale societății ČEZ Prodej pentru astfel de consumatori au fost destul de stabile în perioada 2012-2015 la [...] % ⁽⁶⁾. Comisia constată totuși că, în conformitate cu avizul ANC, cotele de piață ale societății ČEZ Prodej au scăzut în ultimii 6 ani ⁽⁷⁾.
- (52) La nivel local, cotele de piață ale operatorilor tradiționali în ceea ce privește micii consumatori sunt ridicate: în perioada 2014-2015, ČEZ Prodej și E.ON au deținut o cotă de piață de [...] % în zonele lor de distribuție, în timp ce PRE a deținut o cotă de piață de [...] % în regiunea Praga. Prezența celor trei furnizori principali în zonele respective ale celorlalți a fost nesemnificativă ([...] %) ⁽⁸⁾. Acest lucru confirmă existența unor puternice elemente regionale.
- (53) În perioada 2014-2016, cotele de piață aferente micilor consumatori au fost destul de stabile și în cazul E.ON, reprezentând aproximativ [...] %, iar în cazul PRE aproximativ [...] %. La nivel național, cota de piață combinată a celor trei actori principali de pe piață (ČEZ Prodej, E.ON și PRE) în cazul micilor consumatori este în jur de 74 % ⁽⁹⁾ (indicele HHI calculat pentru această piață este de 2 664 ⁽¹⁰⁾). Cel mai apropiat concurent pentru această categorie de mici consumatori este Bohemia Energy, care deține [...] %.

Ratele de migrare ale consumatorilor finali

- (54) Numărul consumatorilor care migrează este, de asemenea, considerat un indicator relevant al concurenței efective. Pot fi definite două tipuri de migrare a consumatorilor: migrare externă, care se referă la migrarea către un furnizor și migrare internă, care este definită ca modificarea tarifului sau contractului cu furnizorul existent. Într-o decizie anterioară ⁽¹¹⁾, Comisia a analizat în principal migrarea externă.

⁽¹⁾ Prin comparație, în Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/1674 s-a constatat faptul că respectivele cote de piață combinate ale celor mai mari patru comercianți cu amănuntul de energie electrică din Germania erau de 33 %; potrivit Deciziei 2010/403/UE a Comisiei din 14 iulie 2010 de derogare, în ceea ce privește producția și vânzarea angro de energie electrică din macrozona nord a Italiei, precum și vânzarea cu amănuntul de energie electrică către consumatorii finali racordați la rețeaua de medie, înaltă și foarte înaltă tensiune din Italia, de la aplicarea Directivei 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale (JO L 186, 20.7.2010, p. 44) referitoare la Italia, cotele de piață combinate ale celor mai mari trei comercianți cu amănuntul de energie electrică erau de 43,89 %. În Decizia 2006/422/CE a Comisiei (JO L 168, 21.6.2006, p. 33), privind Finlanda, această cotă de piață era de 35-40 %.

⁽²⁾ HHI – indexul Herfindahl-Hirschman.

⁽³⁾ A se vedea cererea, pagina 7.

⁽⁴⁾ A se vedea, pentru micii consumatori, tabelul 10 din răspunsul solicitantei din 10 mai 2017 la solicitarea de informații din partea Comisiei din 21 aprilie 2017.

⁽⁵⁾ A se vedea raportul CRA, tabelul 3, p. 18, coroborat cu tabelul 8, p. 23.

⁽⁶⁾ A se vedea cererea, tabelul 3, p. 32.

⁽⁷⁾ A se vedea avizul ANC, p. 2.

⁽⁸⁾ A se vedea raportul CRA, tabelul 8, p. 23.

⁽⁹⁾ Prin comparație, în Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/1674 s-a constatat faptul că respectivele cote de piață combinate ale celor mai mari patru comercianți de energie electrică din Germania erau de 36 %. În Decizia 2006/422/CE privind Finlanda, această cotă de piață era de 35-40 %.

⁽¹⁰⁾ A se vedea prezentarea CRA pentru DG COMP din 9 iunie 2017.

⁽¹¹⁾ Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/1674.

Furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către marii consumatori

- (55) Solicitantă susține că ratele de migrare externă sunt relativ ridicate în rândul marilor consumatori. Cu toate acestea, rata de migrare externă în rândul marilor consumatori a scăzut de la aproximativ 30 % în 2010 la 16 % în 2015; rata medie de migrare externă pe parcursul celor șase ani a fost de 22 % ⁽¹⁾. Prin comparație, ratele de migrare externă sunt în medie mai ridicate în Republica Cehă decât în Germania (aproximativ 11 %) ⁽²⁾ și mai scăzute decât în Italia (aproximativ 32 %) ⁽³⁾. Potrivit solicitantei, pentru migrarea către alt furnizor de energie electrică nu sunt suportate costuri; consumatorii racordați direct la rețeaua de înaltă tensiune își organizează activitatea de alimentare cu energie electrică prin licitații sau achiziționează direct energie electrică pe burse, ceea ce ar putea explica tendința lor de a migra către alți furnizori mai des decât micii consumatori (a se vedea considerentele 56-59) ⁽⁴⁾.

Furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către micii consumatori

- (56) Solicitantă susține că ratele de migrare externă nu sunt ridicate pentru micii consumatori, ca urmare a presupuselor niveluri crescute de satisfacție a consumatorilor și/sau a renegocierilor contractelor cu același furnizor. Rata de migrare externă a micilor consumatori a fost de aproximativ 4,6 % în 2015 (adică la fel ca în 2010); rata medie de migrare externă pe parcursul acestor șase ani a fost de 5 % ⁽⁵⁾. Potrivit solicitantei, migrarea externă către furnizorul de energie electrică este destul de ușoară și pentru micii consumatori. Conform unui sondaj în rândul consumatorilor realizat de solicitantă, micii consumatori din cele trei zone de distribuție ar migra către alt furnizor de electricitate „ca răspuns la creșteri ale prețurilor de 5-10 %” ⁽⁶⁾.
- (57) Avizul ANC a indicat faptul că, potrivit sondajului în rândul consumatorilor comandat de ČEZ Prodej, consumatorii sunt foarte sensibili la prețuri și dispuși să migreze către alți furnizori ⁽⁷⁾. În plus, avizul ANC a indicat faptul că „furnizorii au început să prezinte consumatorilor lor oferte pro-concurențiale de fidelizare cu reduceri semnificative” și, prin urmare, pe baza datelor interne ale ČEZ Prodej, „o parte substanțială a consumatorilor ČEZ Prodej care altfel ar migra către alt furnizor a ales să opteze pentru un preț mai avantajos al ČEZ Prodej” ⁽⁸⁾. De asemenea, avizul ANC a concluzionat că, prin combinarea ratei de migrare externă cu rata de migrare internă a ČEZ Prodej, nivelul combinat al ratelor de migrare în cazul gospodăriilor a fost de [...] %.
- (58) Cu toate acestea, Comisia observă că, în conformitate cu cele mai recente informații publice disponibile ⁽⁹⁾, ratele de migrare internă ale gospodăriilor par a fi destul de scăzute în Republica Cehă. În mod special, media pe trei ani a ratelor de migrare internă în domeniul energiei electrice pentru consumatorii casnici reprezintă numai 2 %, în timp ce media pe cinci ani a migrării externe în domeniul energiei electrice pentru consumatorii casnici este de 6 % ⁽¹⁰⁾.
- (59) În plus, Comisia remarcă faptul că autoritatea națională de reglementare din Republica Cehă (ERO) atrage atenția, în ceea ce privește piața de vânzare cu amănuntul a energiei electrice, asupra anumitor condiții contractuale neclare din contractele pe durată determinată cu prelungire automată, care pot îngreuna identificarea de către consumatori a datelor și a condițiilor în care pot fi reziliate contractele ⁽¹¹⁾. Același punct referitor la contractele pe durată determinată și cu prelungire automată a fost reiterat în ultimul Raport național ERO disponibil din 2016 ⁽¹²⁾.

Accesul la energia electrică angro

- (60) Lichiditatea pieței angro reprezintă un indicator relevant pentru concurență, deoarece volumele suficiente atât pe partea de ofertă, cât și pe partea de cerere pentru produsele angro relevante (de exemplu, cerere scăzută, situație

⁽¹⁾ A se vedea cererea, tabelul 12, p. 58. Procentele sunt calculate în funcție de locurile de livrare.

⁽²⁾ Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/1674, considerentul 39.

⁽³⁾ Decizia 2010/403/UE, considerentul 18.

⁽⁴⁾ A se vedea raportul CRA, p. 43.

⁽⁵⁾ A se vedea cererea, tabelul 13, p. 59. Procentele sunt calculate în funcție de locurile de livrare.

⁽⁶⁾ A se vedea raportul CRA, p. 49.

⁽⁷⁾ A se vedea avizul ANC, p. 2, ultimul paragraf.

⁽⁸⁾ A se vedea avizul ANC din 14 iunie 2017, p. 3, paragrafele 3 și 4.

⁽⁹⁾ Raport anual al ACER/CEER cu privire la rezultatele monitorizării piețelor interne de energie electrică și gaze în 2015 din noiembrie 2016, pagina 66 https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER_Market_Monitoring_Report_2015.pdf

⁽¹⁰⁾ Media pe cinci ani a migrării externe în Republica Cehă este mai mică decât în Germania, Suedia, Finlanda și Regatul Unit al Marii Britanii.

⁽¹¹⁾ Raportul național ERO 2015, p. 21. (https://www.ero.cz/documents/10540/488714/NR_ERU_2015.pdf/e6ca9e45-17c6-4f48-9561-8f0ef0d6af29), ERO National Report 2016, p. 25.

⁽¹²⁾ Raportul național ERO 2016, p. 25.

de vârf, blocuri orare pentru intervale de timp diferite) oferă oportunități de aprovizionare și de acoperire a riscurilor furnizorilor care nu dispun de producție proprie, permițându-le să intre pe piețele cu amănuntul și să concureze cu furnizorii integrați pe verticală cu capacități proprii de producție.

Grupul ČEZ rămâne de departe cel mai mare producător de energie electrică

- (61) La nivel de producție, grupul ČEZ a produs [...] % din energia electrică produsă în Republica Cehă în 2016 ⁽¹⁾. Cel de al doilea mare producător (Elektrárna Počerady a.s.) a avut o cotă de piață de [...] %, iar următorii cei mai mari trei producători [Sokolovská Uhelná a.s., Elektrárna Dětmarovice a.s. și Severní Energetická a.s. ⁽²⁾] au avut fiecare sub [...] % ⁽³⁾. Următorii șase producători au deținut sub 3 %, iar restul categoriei (reprezentând aproximativ 17 % din energia electrică produsă) a constat într-o multitudine de centrale solare/eoliene de mici dimensiuni și în întreprinderi agricole. E.ON, PRE și ceilalți comercianți cu amănuntul mai mici (de exemplu, Bohemia Energy, CENTROPOL) nu dețin active de producție în Republica Cehă.
- (62) Grupul ČEZ rămâne, prin urmare, cel mai mare producător de energie electrică din Republica Cehă. Cota sa de piață la nivel de producție reflectă accesul său privilegiat la cele mai ieftine surse de generare din Republica Cehă (surse nucleare, lignit, cărbune).
- (63) În ceea ce privește producția de energie nucleară, trebuie menționat faptul că, în perioada 2016-2017, grupul ČEZ s-a confruntat cu mai multe defecțiuni la unele dintre reactoarele sale nucleare [...].
- (64) În conformitate cu planul strategic pentru energie pe termen lung al Republicii Ceha ⁽⁴⁾, producția de energie nucleară trebuie să reprezinte aproximativ jumătate din consumul total de energie electrică al țării până în 2050 (în creștere de la aproximativ o treime în prezent). Autoritățile ceha intenționează să oprească treptat patru unități de la Dukovany începând din 2035 și, în același timp, intenționează să construiască noi reactoare pe cele două amplasamente nucleare existente (Dukovany și Temelin), cu opțiunea fie ca statul să achiziționeze divizia nucleară a grupului ČEZ, fie ca grupul ČEZ să finanțeze noile centrale. Conform acestui scenariu, odată cu repornirea completă a reactoarelor sale și creșterea prognozată a producției de energie electrică pentru anul viitor ⁽⁵⁾, cota grupului ČEZ din piața de producție va crește probabil la nivelurile anterioare.

Utilizarea pieței angro

- (65) La nivelul angro, energia electrică este fie vândută pe plan intern în cadrul unor întreprinderi integrate pe verticală care desfășoară atât activități de producție, cât și de furnizare cu amănuntul (cum ar fi entitățile grupului ČEZ), fie comercializată prin mai multe canale: în cadrul unor contracte pur bilaterale (extrabursiere sau „OTC”) sau intermediare, pe piețele futures organizate de Power Exchange Central Europe, a.s. („PXE”) sau Czech Moravian Commodity Exchange Kladno („CMCEK”) ⁽⁶⁾ și pe piețele la vedere organizate de operatorul ceh de pe piața de energie electrică și gaze, compania OTE a.s. Comercianții de energie electrică pot utiliza orice combinație de contracte bilaterale și produse de pe bursele de energie, inclusiv platformele OTE și burse externe ⁽⁷⁾, pentru cumpărare și vânzare ⁽⁸⁾.
- (66) Prețurile cu ridicata de pe bursa PXE respectă în mod tradițional prețurile de pe bursa EEX. În această privință, solicitanta susține că ČEZ Prodej ⁽⁹⁾ nu are niciun avantaj competitiv în comparație cu alți comercianți cu amănuntul de pe piață care își achiziționează energia electrică pe bursa PXE, deoarece [...] ⁽¹⁰⁾. Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că acest nivel al prețurilor se bazează pe un acord pur contractual între două societăți aparținând aceluiași grup și, prin urmare, poate fi modificat în orice moment și nu are niciun impact asupra profitului total al grupului ČEZ.

⁽¹⁾ Mai precis, aproape [...] TWh dintr-o producție brută de energie electrică de aproximativ [...] TWh (a se vedea răspunsul solicitantei din 10 mai 2017 la solicitarea de informații din partea Comisiei din 21 aprilie 2017, pagina 1, tabelul 1). ERO raportează că, în 2016, producția brută de energie electrică a fost de 83,3 TWh.

⁽²⁾ Cu toate acestea, ar putea fi de așteptat ca, după vânzarea anunțată a centralei energetice pe bază de cărbune Pocerady aparținând grupului ČEZ (1 000 MW) către Czech Coal, cota de piață a Severní Energetická (filială a Czech Coal) să crească ușor.

⁽³⁾ A se vedea răspunsul solicitantei din 1 august 2017 la solicitarea de informații din partea Comisiei din 28 iunie 2017.

⁽⁴⁾ A se vedea Platts Power in Europe, nr. 753, 3 iulie 2017, p. 15.

⁽⁵⁾ În martie 2017, grupul ČEZ prognozează o creștere a producției sale de energie electrică în 2018 la 66 TWh, de la 59 TWh în 2015 – a se vedea Platts Power in Europe, nr. 722 (28 martie 2016), pagina 15.

⁽⁶⁾ Acest schimb de mărfuri se concentrează mai mult pe comerțul intern decât pe cel internațional.

⁽⁷⁾ În principal, European Energy Exchange din Leipzig (EEX).

⁽⁸⁾ Raportul național ERO 2015, pp. 17, 18.

⁽⁹⁾ În avizul său, ANC avansează același argument.

⁽¹⁰⁾ A se vedea răspunsul solicitantei din 28 martie 2017 la solicitarea de informații din partea Comisiei din 24 martie 2017.

- (67) Volumele tranzacționate pe piețele angro (la vedere și la termen, intermediare și burse) din Republica Cehă în 2016 ([...] TWh) s-au situat în jurul valorii de [...], nivelul consumului anual de energie electrică ⁽¹⁾. În special, volumele OTC tranzacționate pe platforme de tranzacționare destinate brokerilor, cum ar fi Trayport, s-au ridicat la [...] TWh (dintr-un volum total tranzacționat de [...] TWh) în 2016, în ușoară creștere din 2008 ([...] TWh) ⁽²⁾. În comparație, dimensiunea pieței angro germane a fost de zece ori mai mare decât volumele totale ale retragerilor de energie electrică ⁽³⁾. În Republica Cehă, volume scăzute de tranzacționare futures ⁽⁴⁾ au fost înregistrate pe cea mai mare bursă de energie electrică [PXE ⁽⁵⁾], în timp ce volume foarte mici (2-3 TWh) au fost tranzacționate în locurile de tranzacționare interne precum CMCEK ⁽⁶⁾. Volumele tranzacționate pe piața pentru ziua următoare și pe piața intrazilnică (OTE-Spot), care sunt necesare și pentru ca comerțanții cu amănuntul să se poată baza pe piețele angro, au crescut din 2008, dar volumele respective rămân mici ⁽⁷⁾. În cele din urmă, lipsa datelor privind vânzările bilaterale directe (OTC) nu permite Comisiei să evalueze dacă acestea sunt suficiente pentru ca noii actori să concureze pe piață ⁽⁸⁾.

Oportunități de import

- (68) În ceea ce privește importurile, solicitanta a susținut că există „o amplă capacitate de interconectare la frontiera ceho-germană” ⁽⁹⁾. Cu toate acestea, OTS din Republica Cehă a raportat ⁽¹⁰⁾ mai multe situații critice la sistemul de transport din Republica Cehă din cauza fluxurilor de tranzit neplanificate (sau „fluxuri în buclă”) cu un volum de mai mulți GW. În special, potrivit OTS din Republica Cehă, fluxurile în buclă reprezintă o problemă majoră în ceea ce privește stabilitatea rețelei ⁽¹¹⁾ și un factor limitator pentru schimburile comerciale la frontierele cehe, în special la frontiera ceho-germană. Conform cifrelor prezentate de solicitantă ⁽¹²⁾, capacitatea de import disponibilă pe piață la frontiera cu Germania a scăzut substanțial în perioada 2014-2016 ⁽¹³⁾.
- (69) De asemenea, domeniul de aplicare al importurilor din țările învecinate ar putea fi redus ca urmare a prețurilor cu ridicata în mod tradițional scăzute din Republica Cehă. Acest lucru a avut loc în perioada 2012-2016, când diferența medie de preț pentru ziua următoare la nivelul frontierelor cehe a fost negativă, și anume – 3,9 EUR/MWh cu Polonia; – 0,4 EUR/MWh cu Austria; – 0,6 EUR/MWh cu Slovacia, doar cu Germania fiind ușor pozitivă (0,4 EUR/MWh) ⁽¹⁴⁾.
- (70) Fără a aduce atingere celor de mai sus, solicitanta a susținut că, în 2016, participanților la piață li s-a alocat o capacitate de import de aproximativ 8,6 TWh, în timp ce 7,9 TWh, reprezentând „aproximativ 13 % din consumul total de energie electrică”, au fost importați ca răspuns la întreruperile bruște ale centralelor nucleare ale grupului ČEZ ⁽¹⁵⁾. Această circumstanță excepțională poate explica volumele de capacitate importate și alocate participanților la piață în 2016. Într-adevăr, grupul ČEZ a calculat că, în absența acestor defecțiuni, ar mai fi produs un volum suplimentar de [...] TWh de energie electrică. Cu toate acestea, situația se redresează și unele dintre reactoare au fost repornite, în timp ce altele sunt planificate să repornească în curând. Prin urmare, se poate aștepta ca importurile să scadă treptat în viitor, deoarece creșterea rapidă a producției de energie nucleară cu costuri marginale reduse va determina scăderea prețurilor la energia electrică în Republica Cehă.

⁽¹⁾ Cifre raportate de solicitantă pe baza cifrelor de la OTE.

⁽²⁾ Evoluția volumelor intermediare pe Trayport – OTC în anii anteriori a fost următoarea: [...] TWh în 2008; [...] TWh în 2009; [...] TWh în 2010; [...] TWh în 2011; [...] TWh în 2012; [...] TWh în 2013; [...] TWh în 2014 și [...] TWh în 2015. A se vedea răspunsul solicitantei din 10 mai 2017 la solicitarea de informații din partea Comisiei din 3 mai 2017.

⁽³⁾ A se vedea Decizia (UE) 2016/1674.

⁽⁴⁾ [...] TWh în 2016 comparativ cu [...] TWh în 2008 – a se vedea răspunsul solicitantei din 10 mai 2017 la solicitarea de informații din partea Comisiei din 3 mai 2017, tabelul 5, p. 4.

⁽⁵⁾ Pe PXE sunt tranzacționate numai produse financiare, adică fără opțiunea de furnizare fizică.

⁽⁶⁾ Aproximativ 2,6 TWh conform raportului anual al Kladno din 2015 (disponibil online în limba cehă la: <https://www.cmkkb.cz/zpravy/vz2015/#6/z>, p. 6).

⁽⁷⁾ Aproximativ [...] TWh. A se vedea tabelul 5, pagina 4 din răspunsul solicitantei din 10 mai 2017 la solicitarea de informații din partea Comisiei din 21 aprilie 2017.

⁽⁸⁾ Solicitanta nu a prezentat volumele de energie electrică furnizate în baza acordurilor de cooperare sau a vânzărilor bilaterale directe (fără broker) pe motiv că îi sunt necunoscute. Calculele de mai sus nu au inclus date de pe platformele extrabursiere.

⁽⁹⁾ A se vedea pagina 10 (răspunsul la întrebarea 9) din răspunsul solicitantei din 16 februarie 2017 la solicitarea de informații din partea Comisiei din 31 ianuarie 2017.

⁽¹⁰⁾ A se vedea mai multe rapoarte și studii publicate de Czech TSO Ceps, a.s. (www.ceps.cz) cu privire la fluxurile în buclă prezente în regiune.

⁽¹¹⁾ A se vedea și Raportul anual ERO 2016.

⁽¹²⁾ A se vedea răspunsul solicitantei din 1 august 2017, precum și anexele la acesta, la solicitarea de informații din partea Comisiei din 28 iunie 2017.

⁽¹³⁾ Capacitatea comercială la frontiera ceho-germană (în direcția Germania-Republica Cehă) disponibilă pe piața pentru ziua următoare a scăzut de la [...] MWh în 2014 la [...] MWh în 2016 (cifre prelucrate pe baza anexei 8 la răspunsul solicitantei din 1 august 2017 la solicitarea de informații din partea Comisiei din 28 iunie 2017).

⁽¹⁴⁾ A se vedea Raportul ACER privind piețele de energie electrică și gaze din 2016 (http://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Market%20Monitoring%20Report%202016%20-%20ELECTRICITY.pdf).

⁽¹⁵⁾ A se vedea p. 10 (răspunsul la întrebarea 9) din răspunsul solicitantei din 16 februarie 2017 la solicitarea de informații din partea Comisiei din 31 ianuarie 2017.

Concurența la nivelul prețurilor și reglementarea prețurilor

- (71) Prețul furnizării energiei electrice către consumatorii finali are două componente principale ⁽¹⁾: prima, care reprezintă 45 % din prețul final total, include costurile fixe pentru distribuția energiei electrice, serviciile auxiliare, tarifele serviciilor de sistem etc.; cea de-a doua, care reprezintă 37 % din prețul final total, este componenta referitoare la energia electrică, care include marja de furnizare cu amănuntul ⁽²⁾. Această a doua componentă nu este reglementată ⁽³⁾.
- (72) În ceea ce privește prețurile energiei electrice pentru consumatorii finali, atât pentru marii, cât și pentru micii consumatori, nivelul prețurilor, inclusiv impozitele, este mai mic decât media UE-28 și, de asemenea, mai mic decât media UE-28 în cazul excluderii impozitelor ⁽⁴⁾. Solicitantă observă că aceste prețuri au fost considerabil mai scăzute decât prețurile corespunzătoare din Germania în perioada 2007-2015.
- (73) În special, în ceea ce privește marii consumatori industriali ⁽⁵⁾, solicitanta subliniază că componenta energetică cehă a scăzut cu peste 40 % între a doua jumătate a anului 2012 și cea de-a doua jumătate a anului 2015, când a fost mai mică cu 24 % (0,0300-0,0400 EUR pe kWh) decât componenta energetică germană (0,0400-0,0500 EUR pe kWh). În ceea ce privește gospodăriile ⁽⁶⁾, solicitanta remarcă faptul că, după a doua jumătate a anului 2009, componenta energetică cehă a scăzut în mod constant, iar în a doua jumătate a anului 2015 a fost de aproape 0,0400 EUR pe kWh, ceea ce înseamnă că a fost mai mică cu 49 % decât componenta energetică germană (0,0700-0,0800 EUR pe kWh) ⁽⁷⁾.
- (74) Din aceste cifre, solicitanta concluzionează, pe baza datelor Eurostat, că „gradul de concurență este mai ridicat pe piața cehă decât pe piața germană care este direct expusă concurenței în conformitate cu recenta decizie de derogare a Comisiei în ceea ce privește vânzarea cu amănuntul de energie electrică în Germania” ⁽⁸⁾. Cu toate acestea, acest lucru nu este susținut de dovezi, în special în ceea ce privește compararea prețurilor între piețele cehă și germană. În anumite condiții (de exemplu, nivelurile costurilor marginale și elasticitatea cererii), teoria economică sugerează că piețele foarte concentrate ar putea avea prețuri mai mici decât piețele mai puțin concentrate ⁽⁹⁾. Mai important, compararea prețurilor a depins de alegerea unității. De fapt, prețurile germane au fost superioare celor cehe în termeni absoluți în ultimii ani, dar au fost inferioare în ceea ce privește standardul puterii de cumpărare (SPC); în acest sens, prețurile cehe au fost mai mari în 2015 ⁽¹⁰⁾.
- (75) În plus, în ceea ce privește în special prețurile pentru gospodării, Agenția pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic (ACER) a observat, pe baza informațiilor primite de la autoritățile naționale de reglementare, că „pot exista nereguli în datele privind prețurile energiei electrice pentru uz casnic. Aceste rezultate trebuie, prin urmare, să fie interpretate cu prudență” ⁽¹¹⁾.

FURNIZAREA CU AMĂNUNTUL A GAZELOR NATURALE

Numărul de actori de pe piață, cotele de piață ale celor mai mari actori

- (76) Ultimele cifre din ERO indică faptul că, în 2016, 98 de comercianți activi care furnizau gaze către consumatori își desfășurau activitatea în Republica Cehă ⁽¹²⁾. Costul total ⁽¹³⁾ al intrării pe piață pentru furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale este scăzut și nu pare să constituie o barieră în calea intrării pe piață.

⁽¹⁾ Impozitele reprezintă 18 % din preț.

⁽²⁾ A se vedea Raportul național ERO 2016, diagrama 8, p. 20.

⁽³⁾ Singura excepție de la această regulă o constituie prețul energiei electrice furnizate de furnizorul de ultimă instanță, care este marginal în Republica Cehă.

⁽⁴⁾ A se vedea <http://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/database>

⁽⁵⁾ În scopul calculării acestui preț, solicitanta definește marii consumatori industriali ca fiind consumatorii cu un consum între 2 000 și 20 000 MWh.

⁽⁶⁾ În scopul calculării acestui preț, solicitanta definește consumatorii casnici ca fiind consumatorii cu un consum între 2 500 și 5 000 kWh.

⁽⁷⁾ A se vedea raportul CRA, pp. 41 și 42.

⁽⁸⁾ Secțiunea 5.2 din cerere, p. 37, ultimul paragraf.

⁽⁹⁾ De exemplu, pe o piață de oligopol cu concurență Cournot, se poate demonstra că indicele agregat Lerner al puterii de piață (procentul din preț care nu este destinat să acopere costurile marginale, cunoscut și ca adaos) este invers proporțional cu elasticitatea cererii și direct proporțional cu indicele de concentrare a pieței HHI (a se vedea, de exemplu, capitolul 4 din Vives, 1999, „Oligopoly Pricing: Old Ideas and New Tools”, MIT Press). Acest lucru înseamnă că, în condițiile în care celelalte elemente sunt egale, piețele cu o concentrație mai mare (elasticitate mai mare) ar prezenta adaosuri mai mari (mai mici). De asemenea, aceasta implică faptul că o piață foarte concentrată A ar putea prezenta prețuri mai mici (și totuși un adaos mai mare) decât o altă piață mai puțin concentrată B dacă, de exemplu, costurile marginale de pe piața A sunt suficient de mici în comparație cu piața B. Același lucru este valabil și pentru alte combinații alternative de costuri marginale relative și elasticități ale cererii între A și B, inclusiv combinații care se aseamănă cu caracteristicile reale ale piețelor cehă și germană. Prin urmare, aceste contraexemple sugerează că, dintr-o simplă comparație a prețurilor observate și fără a lua în considerare alți factori, nu ar fi posibil să se deducă fără echivoc dacă o piață este mai competitivă decât alta.

⁽¹⁰⁾ Calculul Comisiei pe baza datelor Eurostat (Ref. tabele: nrg_pc_204 și nrg_pc_205).

⁽¹¹⁾ A se vedea Raportul de monitorizare a pieței ACER din 2015 – Piețe cu amănuntul de energie electrică și gaze – p. 44, nota de subsol 107. https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Market%20Monitoring%20Report%202015%20-%20ELECTRICITY%20AND%20GAS%20RETAIL%20MARKETS.pdf

⁽¹²⁾ A se vedea Raportul național ERO 2016, p. 42.

⁽¹³⁾ Costurile totale sunt alcătuite din costul asociat costului de licențiere și de exploatare (marketing, costuri cu serviciile pentru consumatori etc.).

- (77) În deciziile anterioare ⁽¹⁾, Comisia a considerat că, în ceea ce privește piața cu amănuntul de gaze naturale, cota de piață combinată a celor mai mari trei întreprinderi reprezintă unul dintre indicatorii relevanți pentru evaluarea concentrării pieței și evaluarea situației generale a concurenței. Având în vedere că nu toți actorii de pe piață sunt supuși normelor privind achizițiile publice, analiza se concentrează în principal pe poziția pe piață și pe constrângerile concurențiale asupra actorilor individuali de pe piață care sunt supuși normelor privind achizițiile publice, și anume, în esență, ČEZ Prodej și PP. Cu toate acestea, ori de câte ori este relevant pentru a înțelege contextul pieței în care își desfășoară activitatea ČEZ Prodej și PP, alți operatori de piață sunt incluși în analiză (a se vedea și considerentul 20). Alte măsuri de concentrare pot fi, de asemenea, considerate pertinente.
- (78) Conform celor mai recente date ⁽²⁾, cei mai mari furnizori de gaze naturale din punct de vedere al cantității furnizate consumatorilor sunt RWE (în prezent Innogy Energie, s.r.o.), cu o cotă de piață de aproape [...] %, urmată de PP și E.ON, cu o cotă de piață de [...] %. De asemenea, ČEZ Prodej este activă pe această piață, cu o cotă de piață de [...] % ⁽³⁾.

Furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către marii consumatori

- (79) Conform datelor din 2016 furnizate de solicitantă, RWE este cel mai mare furnizor către marii consumatori, cu o cotă de piață de [...] %, urmată de ČEZ Prodej cu o cotă de piață de [...] % și E.ON cu o cotă de piață de [...] %. Comisia observă că numai PP și ČEZ Prodej sunt considerate entități contractante în sensul articolului 4 din Directiva 2014/25/UE și, prin urmare, sunt supuse normelor privind achizițiile publice.
- (80) Cota de piață combinată a celor mai mari trei comercianți cu amănuntul pentru marii consumatori de pe piața cehă a gazelor naturale este de 51 %. Indicele HHI calculat pentru această piață este de 1 341 ⁽⁴⁾.

Furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către micii consumatori

- (81) Conform datelor din 2016 furnizate de solicitantă, cei mai mari trei furnizori către micii consumatori sunt RWE, cu o cotă de piață de [...] %, urmat de PP cu o cotă de piață de [...] % și de E.ON cu o cotă de piață de [...] % ⁽⁵⁾. De asemenea, ČEZ Prodej (al patrulea cel mai mare furnizor) este activă pe această piață cu o cotă de piață de [...] %. Comisia observă că numai PP și ČEZ Prodej sunt considerate entități contractante în sensul articolului 4 din Directiva 2014/25/UE și, prin urmare, sunt supuse normelor privind achizițiile publice.
- (82) Cota de piață combinată a celor mai mari trei comercianți cu amănuntul pentru micii consumatori de pe piața cehă a gazelor naturale este de 69 % ⁽⁶⁾. Indicele HHI calculat pentru această piață este de 2 024 ⁽⁷⁾.

Ratele de migrare ale consumatorilor finali

Furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către marii consumatori

- (83) Raportul național al ERO pentru anul 2016 conține informații referitoare la datele de migrare către alt furnizor separat pentru patru categorii de consumatori ⁽⁸⁾: „cerere ridicată”, „cerere medie”, „cerere redusă” și „gospodării”.
- (84) Primele două categorii („cerere ridicată” și „cerere medie”) pot fi atribuite în linii mari categoriei „mari consumatori”, astfel cum sunt definiți în sensul prezentei decizii. În anul 2016, rata de migrare către alt furnizor pentru consumatorii cu cerere ridicată era de 38 %, iar pentru cei cu cerere medie era de 29 %. Nivelurile de migrare a acestor două categorii au fost de asemenea ridicate în ultimii cinci ani.

Furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către micii consumatori

- (85) Primele două categorii („cerere redusă” și „gospodării”) pot fi atribuite în linii mari categoriei „mici consumatori economici și casnici”, astfel cum sunt definiți în sensul prezentei decizii.

⁽¹⁾ Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/1674, considerentul 37 și deciziile citate.

⁽²⁾ A se vedea Raportul național ERO 2016, p. 43.

⁽³⁾ Cotele de piață din acest considerent se referă la furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale la nivel global (pentru marii și micii consumatori).

⁽⁴⁾ Calculat pe baza tabelului 1 de la pagina 16 din răspunsul solicitantei din 12 aprilie 2018 la solicitarea de informații din partea Comisiei din 21 decembrie 2017.

⁽⁵⁾ A se vedea cererea, p. 70.

⁽⁶⁾ A se vedea cererea, p. 68.

⁽⁷⁾ Calculat pe baza tabelului 2, pagina 16 din răspunsul solicitantei din 12 aprilie 2018 la solicitarea de informații din partea Comisiei din 21 decembrie 2017.

⁽⁸⁾ A se vedea Raportul național ERO 2016, tabelul 9, p. 43.

- (86) În anul 2016, rata de migrare către alt furnizor pentru consumatorii cu „cerere redusă” era de 14 %, în timp ce pentru „gospodării” aceasta era de 6,6 %. Nivelurile de migrare pentru consumatorii cu „cerere redusă” au depășit 10 % în perioada 2011-2016. Nivelurile de migrare pentru „gospodării” au scăzut începând cu 2011 [aproximativ în perioada în care rata de migrare era de 13 % ⁽¹⁾], însă în 2016 rata de migrare a crescut.

Accesul la gazele naturale angro ⁽²⁾

- (87) Entitățile care tranzacționează pe piața angro de gaze naturale pot cumpăra gaze în baza unor contracte pe termen lung, la bursele de mărfuri sau de la alți comercianți. Contractele pe termen lung cu producătorii de gaze din Rusia și Norvegia au probabil încă cea mai semnificativă influență asupra formării prețurilor cu ridicata. Contractele pe termen lung sunt de obicei încheiate pe termen foarte lung, de până la 30 de ani. Anterior, acestor contracte le-au fost aduse anumite modificări ale formulelor de preț la gaze, însă contractele pe termen lung nu au fost abandonate ⁽³⁾. Potrivit cifrelor Eurostat, un total de 36 de entități au importat gaze naturale în Republica Cehă în 2016 ⁽⁴⁾.
- (88) Potrivit ERO, titularul licenței exclusive pentru activitățile operatorului de piață din Republica Cehă, OTE, a.s., organizează o piață la vedere a gazelor naturale începând cu anul 2010. O modificare a Normelor aplicabile pieței gazelor naturale a eliminat piața pentru ziua următoare a gazelor naturale organizată de operatorul de piață. Pe de altă parte, a fost creată o platformă pentru piața intrazilnică a gazelor naturale. Potrivit ERO, această piață și-a menținut nivelul ridicat de atracție pentru participanții de pe piața gazelor naturale în 2016 ⁽⁵⁾.
- (89) Cea mai mare cotă a pieței angro are loc în afara platformelor de schimb și sub forma tranzacțiilor bilaterale extrabursiere („OTC”). Tranzacțiile extrabursiere prezintă avantajul că pot fi realizate în mod flexibil, și anume, în special, fără a fi necesar să se recurgă la un set limitat de contracte. Brokerajul prin platformele de tranzacționare destinate brokerilor are un rol important în tranzacțiile extrabursiere. Tranzacțiile extrabursiere au înregistrat creșteri substanțiale începând cu anul 2012. În 2016, tranzacțiile de comercializare a gazelor naturale intermediare pe platformele de tranzacționare destinate brokerilor cu Republica Cehă ca zonă de aprovizionare au totalizat 88 TWh (93 TWh, inclusiv volumele tranzacționate pe platformele de schimb). Volumul de contracte futures a crescut de la 0,7 TWh în 2014 la 3 TWh în 2015.
- (90) În 2016, consumul anual de gaze în Republica Cehă a totalizat aproximativ 88 TWh. Consumul a crescut cu 8,5 % față de anul 2015. Raportul dintre volumul tranzacțiilor cu ridicata și consum este > 1 ⁽⁶⁾.
- (91) Având în vedere factorii analizați în considerentele 87-90, Comisia consideră că, în acest caz, lichiditatea pieței angro din Republica Cehă este suficientă pentru a permite comercianților cu amănuntul să aibă acces, în condiții concurențiale, la gazele naturale angro fie pe piețele angro, fie prin importuri. Lichiditatea pieței angro din Republica Cehă nu împiedică expunerea directă la concurență a furnizării cu amănuntul a gazelor naturale.

Concurența la nivelul prețurilor și reglementarea prețurilor

- (92) Prețul furnizării gazelor naturale către consumatorii finali, fără taxe, are două componente principale ⁽⁷⁾: prima, care reprezintă 22 % din preț, conține părți reglementate (transport, distribuție etc.); cea de a doua, care reprezintă 78 % din preț, reprezintă prețul mărfii în sine care include marja de furnizare cu amănuntul. A doua componentă nu este reglementată ⁽⁸⁾.

Furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către marii consumatori

- (93) În ceea ce privește marii consumatori, nivelul prețurilor, inclusiv impozitele, este mai mic decât media UE-28 și, de asemenea, mai mic decât media UE-28 în cazul excluderii impozitelor ⁽⁹⁾.

Furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către micii consumatori

- (94) În ceea ce privește micii consumatori, nivelul prețurilor, inclusiv impozitele, este mai mic decât media UE-28 și, de asemenea, mai mic decât media UE-28 în cazul excluderii impozitelor ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ A se vedea cererea, p. 73.

⁽²⁾ Pe lângă vânzările angro și importuri, în 2017, Republica Cehă a produs 1 TWh de gaze naturale.

⁽³⁾ A se vedea Raportul național ERO 2016, p. 39.

⁽⁴⁾ A se vedea http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Number_of_entities_bringing_natural_gas_into_the_country-T1.png

⁽⁵⁾ A se vedea Raportul național ERO 2016, p. 39.

⁽⁶⁾ 88 TWh de gaze consumate în 2016 din volumul de 93 TWh de gaze tranzacționate la nivel angro.

⁽⁷⁾ A se vedea Raportul național ERO 2016, p. 32.

⁽⁸⁾ Singura excepție de la această regulă o constituie prețul gazului furnizat de furnizorul de ultimă instanță care, în conformitate cu cererea (paragraful 3, p. 76), nu a mai fost utilizat până în prezent în Republica Cehă.

⁽⁹⁾ Pe baza <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

4. CONCLUZII

4.1. ENERGIE ELECTRICĂ

- (95) Concurența pe piețele cehe de comercializare cu amănuntul a energiei electrice este limitată din punct de vedere structural prin faptul că comercianții cu amănuntul (cu excepția ČEZ Prodej) nu dispun de suficiente capacități de producție proprii și nici de acces pe piețele angro cu un nivel semnificativ de lichiditate, nici în Republica Cehă, nici în străinătate prin intermediul importurilor. Prin urmare, acești comercianți cu amănuntul nu sunt în măsură să concureze dintr-o poziție de egalitate cu ČEZ Prodej, care este integrată pe verticală cu cea mai mare societate de distribuție locală și cu cel mai mare producător de energie electrică.

FURNIZAREA CU AMĂNUNTUL A ENERGIEI ELECTRICE CĂTRE MARI CONSUMATORI

- (96) Cota de piață combinată a celor mai mari trei societăți de furnizare cu amănuntul către marii consumatori este destul de ridicată (60 %), cel mai mare actor de pe piață (ČEZ Prodej) deținând o cotă de piață de [...] %. Cel de al doilea și cel de al treilea cei mai mari actori de pe piață, E.ON și, respectiv, PRE, care dețin cote de piață de [...] % și, respectiv, [...] %, nu sunt supuși normelor Uniunii privind achizițiile. În ciuda cotelor de piață ale acestora, care nu sunt neglijabile, aceștia pot exercita doar o presiune concurențială limitată asupra ČEZ Prodej. Accesul la energia electrică angro nu este suficient: grupul ČEZ este de departe cel mai mare producător de energie electrică din Republica Cehă, iar capacitățile de interconectare a energiei electrice sunt limitate, prin urmare, lichiditatea pieței angro a energiei electrice depinde de comportamentul grupului ČEZ. Această situație limitează posibilitatea acestora de a achiziționa energie electrică atât în cazul cererii scăzute, cât și al celorlalte produse necesare în condiții concurențiale, ceea ce limitează în schimb, în mod structural, capacitatea acestora de a concura cu ČEZ Prodej. Din aceleași motive, concurenții mai mici au o capacitate limitată de a concura cu cei mai mari trei furnizori.
- (97) Poziția pe piață a ČEZ Prodej, E.ON și PRE este consolidată de caracteristicile puternice ale elementelor regionale ale acestei piețe, iar condițiile de concurență neomogene în cele trei zone de distribuție creează dificultăți concurențiale în sensul contestării pozițiilor pe piață ale acestor operatori în cadrul propriilor lor zone de distribuție. În cele din urmă, gradul de migrare a consumatorilor către alt furnizor, deși mai ridicat decât în cazul micilor consumatori, a scăzut în ultimii ani.
- (98) Având în vedere factorii analizați mai sus, condiția de expunere directă la concurență prevăzută la articolul 34 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE trebuie considerată ca nefiind îndeplinită în ceea ce privește furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către marii consumatori pe teritoriul Republicii Cehe.

FURNIZAREA CU AMĂNUNTUL A ENERGIEI ELECTRICE CĂTRE MICII CONSUMATORI

- (99) Cota de piață combinată a celor mai mari trei societăți de furnizare cu amănuntul către micii consumatori este ridicată (74 %), cel mai mare actor de pe piață (ČEZ Prodej) deținând o cotă de piață de [...] %. Cel de al doilea și cel de al treilea cei mai mari actori de pe piață, și anume E.ON și PRE, care dețin cote de piață de [...] % și, respectiv, [...] %⁽¹⁾, nu sunt supuși normelor Uniunii privind achizițiile. În ciuda cotelor de piață ale acestora, care nu sunt neglijabile, societățile respective pot exercita doar o presiune concurențială limitată asupra ČEZ Prodej. Accesul la energia electrică angro nu este suficient: grupul ČEZ este de departe cel mai mare producător de energie electrică din Republica Cehă, iar capacitățile de interconectare a energiei electrice sunt limitate; prin urmare, lichiditatea pieței angro a energiei electrice depinde de comportamentul grupului ČEZ. Această situație limitează posibilitatea societăților respective de a achiziționa energie electrică atât în cazul energiei de bază, cât și al celorlalte produse necesare în condiții concurențiale, ceea ce limitează, în mod structural, capacitatea societăților în cauză de a concura cu ČEZ Prodej. Din aceleași motive, concurenții mai mici au o capacitate limitată de a concura cu cei mai mari trei furnizori.
- (100) Poziția pe piață a ČEZ Prodej, E.ON și PRE este consolidată de caracteristicile regionale puternice ale acestei piețe și de condițiile de concurență neomogene în cele trei zone de distribuție care creează dificultăți concurențiale în sensul contestării poziției pe piață a acestor operatori în cadrul propriilor lor zone de distribuție. În cele din urmă, gradul de migrare a consumatorilor către alt furnizor este destul de scăzut și, din motivele menționate mai sus, prețurile mici cu amănuntul nu reprezintă un indicator al expunerii directe la concurență.
- (101) Având în vedere factorii analizați mai sus, condiția de expunere directă la concurență prevăzută la articolul 34 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE trebuie considerată ca nefiind îndeplinită în ceea ce privește furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către micii consumatori pe teritoriul Republicii Cehe.

⁽¹⁾ A se vedea, pentru micii consumatori, tabelul 10 din răspunsul solicitantei din 10 mai 2017 la solicitarea de informații din partea Comisiei din 21 aprilie 2017.

4.2. GAZE NATURALE

FURNIZAREA CU AMĂNUNTUL A GAZELOR NATURALE CĂTRE MARI CONSUMATORI

- (102) În ceea ce privește furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către marii consumatori în Republica Cehă, situația poate fi rezumată după cum urmează: există un număr mare de furnizori activi la nivel național; cota de piață combinată a celor mai mari trei societăți de furnizare cu amănuntul nu este foarte ridicată (51 %); primul și cel de al treilea cei mai mari actori de pe piață nu sunt supuși normelor Uniunii privind achizițiile; gradul de migrare a consumatorilor către alt furnizor pare a fi satisfăcător, nu există un control asupra prețurilor pentru consumatorii finali, iar lichiditatea pieței angro nu pare să constituie un obstacol în calea expunerii directe la concurență a furnizării cu amănuntul a gazelor naturale.
- (103) Având în vedere factorii analizați mai sus, condiția de expunere directă la concurență prevăzută la articolul 34 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE trebuie considerată ca fiind îndeplinită în ceea ce privește furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către marii consumatori pe teritoriul Republicii Cehe.

FURNIZAREA CU AMĂNUNTUL A GAZELOR NATURALE CĂTRE MICII CONSUMATORI

- (104) În ceea ce privește furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către micii consumatori în Republica Cehă, situația poate fi rezumată după cum urmează: există un număr mare de furnizori activi la nivel național; cota de piață combinată a celor mai mari trei societăți de furnizare cu amănuntul este destul de ridicată (69 %); cu toate acestea, primul și cel de-al treilea cei mai mari actori de pe piață nu sunt supuși normelor privind achizițiile; gradul de migrare a consumatorilor către alt furnizor pare a fi satisfăcător; nu există un control asupra prețurilor pentru consumatorii finali iar lichiditatea pieței angro nu pare să constituie un obstacol în calea expunerii directe la concurență a furnizării cu amănuntul a gazelor naturale.
- (105) Având în vedere factorii analizați mai sus, condiția de expunere directă la concurență prevăzută la articolul 34 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE trebuie considerată ca fiind îndeplinită în ceea ce privește furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către micii consumatori pe teritoriul Republicii Cehe.

4.3. CONCLUZIE

- (106) Prezenta decizie se bazează pe situația de drept și de fapt din perioada noiembrie 2016-aprilie 2018, așa cum reiese din informațiile transmise de către solicitantă și din Rapoartele naționale ERO. Aceasta poate fi revizuită în cazul în care nu mai sunt îndeplinite condițiile pentru aplicabilitatea articolului 34 din Directiva 2014/25/UE, în urma modificării semnificative a situației de drept sau de fapt.
- (107) Întrucât serviciile legate de furnizarea cu amănuntul a energiei electrice ⁽¹⁾ trebuie să facă în continuare obiectul Directivei 2014/25/UE, se reamintește faptul că contractele de achiziții care se referă la mai multe activități ar trebui tratate în conformitate cu articolul 6 din directiva menționată. Acest fapt înseamnă că atunci când o entitate contractantă efectuează o achiziție „mixtă”, adică o achiziție realizată pentru a sprijini efectuarea atât a unor activități scutite de la aplicarea prevederilor Directivei 2014/25/UE, cât și a unor activități care nu sunt scutite de la aplicarea prevederilor directivei respective, trebuie să se ia în considerare activitățile principale pentru care este prevăzut contractul. În cazul unor asemenea achiziții mixte, în care scopul este în principal susținerea activităților care nu sunt scutite, se aplică dispozițiile Directivei 2014/25/UE. În cazul în care este imposibil să se stabilească în mod obiectiv pentru care activitate este destinat contractul în principal, contractul se atribuie în conformitate cu normele prevăzute la articolul 6 alineatul (3) din Directiva 2014/25/UE.
- (108) Măsurile prevăzute de prezenta decizie sunt conforme cu avizul Comitetului consultativ pentru achizițiile publice,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Directiva 2014/25/UE nu se aplică contractelor atribuite de entitățile contractante și concepute pentru a permite efectuarea următoarelor activități pe teritoriul Republicii Cehe:

- (a) furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către marii consumatori;
- (b) furnizarea cu amănuntul a gazelor naturale către micii consumatori.

⁽¹⁾ Furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către marii și micii consumatori.

Articolul 2

Directiva 2014/25/UE se aplică în continuare contractelor atribuite de entitățile contractante și concepute pentru a permite efectuarea următoarelor activități pe teritoriul Republicii Cehe:

- (a) furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către marii consumatori;
- (b) furnizarea cu amănuntul a energiei electrice către micii consumatori.

Articolul 3

Prezenta decizie se adresează Republicii Cehe.

Adoptată la Bruxelles, 5 iulie 2018.

Pentru Comisie
Elżbieta BIENKOWSKA
Membru al Comisiei
